

Datum: 20. Avgust

Kratak sadržaj:

Tri stuba samoodržive bašte

Nadin kutak

Kako možete da iskoristite opale jabuke u bašti?

Zamena za zeolit iz resursa koji vas okružuju

Ostaci paradajza kao vrlo koristan prirodni resurs

Aktuelni problemi u bašti

Podsetnik na rokove

Obaveštenje o novim ponudama

Stalno mi postavljaju jedno isto pitanje.

Da li mi se bašta isplati?

Kada sve stavim na papir, svo moje ulaganje s jedne strane, ulog vremena i dobit, da li sam u plusu ili minusu?

Pa eto, svaki plod koji sam ubrala posejala sam mnogo ranije. Neki rasadnici su postavljeni u decembru, neki u januaru, u februaru, a tek sada berem plodove tih biljaka. To bi značilo da sam mnogo meseci uložila u sve plodove koje berem. Ako to konvertujemo u vreme, **najveću vrednost koju imamo**, u plodove sam uložila pravo blago.

Ali ovi plodovi nemaju takvu vrstu vrednosti jer oni imaju ukus svežine i zdravlja koji se ne može kupiti ni na jednom mestu osim da takvu hranu proizvedem sama. Prošla sam sa ovim biljkama čitav proces, od semena, do ploda, što znači da su svi ovi plodovi prilagođeni potpuno mojim ličnim potrebama i mom zdravlju. U njih sam unela sopstvenu energiju, a oni su stasavali uz nju i krojili se prema mom zdravlju, potrebama mojih ćelija.

Energetska veza sa hranom je nešto što se najčešće ne uzima u tu računicu. Hrana kojoj verujete plaća zdravljem vaše godine i starost. Starost može da bude lepa, gipka, funkcionalna, aktivna, a svaki put kada odem na gerijatriju vidim da može da bude teška i mukotrpna. O tome se malo razmišlja kao uostalom i o svim teškim temama. Možda je konačnost i najteža tema koju izbegavamo u širokom luku.

Umetnost voljenja koju sam savladavala svaki put kada sam ušla u baštu sa nadom da ću ubrati plodove i sa verom u prirodu i sebe lično ne može da se savlada ni na jednom mestu osim u mojoj bašti. Taj lični odnos se gradi baš u bašti. Nekada sam bila nesigurna, a danas je pred vama osoba puna samopouzdanja. Priznaću da su me teške sezone najbolje vraćale suštini. Svestan život nije nešto što se uči u teoriji, već se vežba u praksi. A biljke, posebno u teškim sezonama, od nas stvaraju svoje lične

junake. Ne zbog količine plodova koje smo ubrali uprkos i u inat, već zbog promene koju smo doživeli.

Danas na teške sezone reagujem mudrije, stabilnije i bez panike. To je kao kada usred uragana samo posmatrate i čekate kada će sve da prođe. Nekada je ova žena Biljka usred uragana „hvatala šerpe i lonce koji lete“, pokušavala da sve nasilno pretvori u mir i držala se“ dohvaćenih šerpi“ kao privida mira. Imam svoju šerpu, pa samim tim uragan ne postoji. Ali uragani postoje, dolaze, rasture i nestaju. I mi ne bi trebalo da ih se plašimo, već da naučimo kako da budemo fleksibilni. Danas volim uragane. Dopuštam da me uvuku u svoje pijavice i razbiju o tlo kako bih se sakupljala u komade i lepila nekim transparentnim lepkom koji u sebi ima novo iskustvo. To je život u svesnosti koji je kao spoj nade i vere naučen u bašti.

Možda je ipak najvrednije od svega svest da vlastitim rukama mogu nešto da stvorim, da učinim, da steknem veštinu, da proizvedem, jer ovu hranu koju berem sam proizvela sama. To je najmoćnija ideja koja oslobađa.

Svaki dan idemo na posao da zaradimo novac kako bismo tim novcem kupili hranu koja je upitnog kvaliteta i sigurno nije dobra po naše zdravlje kao hrana koju proizvodimo sami. Ulažemo svoje vreme u novac kako bismo kupili hranu kojoj ne verujemo. Bila sam na putu nekoliko dana i bila primorana da kupujem hranu u marketu i ujedno bila šokirana ukusom plastike i jako tužna jer sam shvatila da postoje nove generacije koje nikada neće saznati kakvog je ukusa prava, živa hrana.

Pre nekoliko dana za vreme snimanja ubrala sam dinju u bašti i odmah je na licu mesta izrezala i poslužila snimatelju. Koja je privilegija kada plodove ne morate ni da operete pre jela, već ih jedete onako sveže iz bašte sa svim sokovima i celom mikroflorom na njima! Snimatelj je nakon prvog zalogaja samo pogledao u mene i pitao kakav je ovo ukus, ja nikada nisam probao ovakvu dinju.

To je ukus svežine, jer hrana koja se kupuje jako dugo putuje do marketa i mi navikavamo da je to u redu i da je to pravi ukus hrane. A nije! Tačka! Dalje me pitao kako će sada da jede drugačiju dinju od ove jer je ova ukusom pomerila prag na receptorima. Rekla sam mu: sada ti je jasno zašto mi uzgajamo. Uprkos suši, naježdama, poleganjima, sovicama, rasadnicima koje obaraju mačke, nevoljama sa vodom... mi i dalje stojimo u svojoj bašti i mesecima čekamo na taj plod, jer kada jednom probaš ukus prave hrane postaješ ovisnik o tom ukusu i tragaš za njim kao za Gralom. Jer ja tu hranu koju sam morala da kupujem dok sam bila na putu nisam mogla da jedem bez suza. Oplakivala sam čovečanstvo. Onolike njive, livade, resursi, a mi pristajemo na plastične ukuse jer su nam rekli da je to u redu. Jer su nas usmerili u ambicije kako ne bismo gledali u suštinske vrednosti.

Onog trenutka kada proizvedete vlastitu hranu svojim rukama vi osećate oslobađajuću moć.

Pre desetak godina gledala sam susret dva sveta u jednoj gradskoj bašti. Čerka je došla da pomogne majci i sve vreme je gundala. Govorila je da su tikvice na pijaci toliko jeftine i da ona ne razume zašto se toliko trudi oko njih. Majka je samo gledala iz pozicije nekog ko zna istinu. Bez obzira što će uvek biti onih koji ovo što pišem ne razumeju kao dobronamernost, ali istina je jedna: hrana koju sam ne proizvedeš ne postoji i ne može da se kupi bez obzira na količinu novaca kojom si spreman da je

platiš. A samo hrana koju sam proizvedeš je suštinski zdrava za tvoj organizam. I minimalna količina hrane, jedan tvoj kilogram, je višestruko lekovita po tebe.

Smatram da je bašta životni učitelj i potrebna je svakom od nas i zato isplativost bašte se ne može meriti u nekoj finansijskoj vrednosti, već je njena mera na mnogo većem i drugačijem duhovnom nivou.

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 394 gradova

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik Tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović, Nedeljko Ivanešić.

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

TRI STUBA JEDNE SAMOODRŽIVE BAŠTE

Iako smo 21 dan pod vrelin talasom, moje biljke i dalje plodonose, rastu svaki dan, daju pune korpe hrane i u bašti nemam najezde. Baštovanstvo bi trebalo prilagoditi vlastitom životu, a osnov za to je samoodrživa bašta i to bi trebalo da bude cilj svakog baštovana. Ja sam taj cilj postigla i samoodrživost moje bašte stoji na 3 stuba. Sva 3 stuba imaju jednaku jačinu.

Prvi stub samoodržive bašte jeste mešovita sadnja. Uz njega sam postigla prirodni imunitet bašte protiv najezdi – biodiverzitet.

Mešovita sadnja u bašti se radi na osnovu nekoliko sistema mešanja biljaka: **dužina vegetacije, afinitet rasta, plodored i sestrinstvo biljaka**. U bašti se biljke međusobno štite jer imamo biljke indikatore, biljke bankare, repelentne i atraktantne biljke kao i fitoremedijatore. Takođe, u bašti postoji jednogodišnja zaštita i to su upravo one kombinacije koje postavljamo od ranog proleća u okviru RPZ.

Dalje još postoji dvogodišnja zaštita, a to su biljke koje su ostale iz prethodne sezone, procvetale u ovoj sezoni i na sebe privlače stenice parazitske osice i druge korisne predatore. A možda najvažnije za postizanje prirodnog imuniteta protiv najezdi jesu višegodišnje biljke zaštitnice - u pitanju su biljke bankari koje su ključne za biodiverzitet i gnezda za predatorsku grinju.

Znam da često zbunjuje rečenica: „Pustiti prirodu da radi svoj posao.“ jer i sama sam postavila sebi pitanje kako se to priroda pušta da radi svoj posao. Tu ne postoji neka formula koje će se pridržavati baštovani, pa ja ipak dajem drugačiji savjet: "Vratite

prirodu u svoju baštu da bi ona tek tada mogla da radi svoj posao." Mi imamo neprirodne bašte iz kojih su proterani svi predatori, pre svega zbog naših strahova.

Upravo zbog ovoga se Paket Prirodna zaštita bašte ne sastoji samo od Zbirke od 200 recepata, već u svom sastavu ima i 3 video-vodiča. Ti vodiči imaju jedna vrednost kao i sami recepti jer pomažu da se postavi prirodni sistem koji će biti put ka jednoj smoodrživoj bašti.

Paket je još uvek dostupan, a više informacija možete da pročitate na ovom linku: <https://tragbiljke.com/paket-prirodna-zastita-baste/>

Drugi stub samoodržive bašte je izbor sorti i ja biram stare i tradicionalne sorte.

Kada govorimo o starim, tradicionalnim sortama, često čujemo da su „otpornije“ od modernih hibrida. Ne govori se ovde o čistoj otpornosti jer svakako su hibridi nastali kako bi dali bolje prinose i bili otporniji na neke bolesti.

Naučna literatura pokazuje da tradicionalne sorte, naročito tzv. landrase odnosno lokalno adaptirane populacije, predstavljaju važan rezervoar genetičke raznovrsnosti i osobina koje mogu pomoći biljkama da prežive i daju relativno stabilan prinos u nepovoljnim uslovima. Nisu „stare“ zato što su otporne, već zato što su dugo bile selekcionisane u stvarnim uslovima.

Mnoge takve sorte nastajale su i održavale se tokom desetina ili stotina generacija na istom području. Poljoprivrednici su iz godine u godinu ostavljali seme biljaka koje su najbolje uspevale u lokalnim uslovima, dok je istovremeno delovala i prirodna selekcija.

Na taj način nastajale su populacije prilagođene konkretnom podneblju, zemljištu, količini padavina i lokalnim stresovima.

Zbog toga naučnici landrase opisuju kao lokalne adaptacije sa značajnom genetičkom raznovrsnošću. One mogu sadržati gene povezane sa boljim korišćenjem vode i hraniva, kao i tolerancijom na sušu, visoke temperature i salinitet.

U idealnim uslovima možemo očekivati da moderna sorta ili hibrid ostvari veoma visok prinos. Međutim, polje nije laboratorija. Kada dođe suša, toplotni talas ili kombinacija više stresova, tu genetička raznovrsnost može imati veliku vrednost.

Kod lokalno adaptiranih populacija različite biljke ne moraju potpuno isto da reaguju na stres. Neke mogu imati dublji ili efikasniji korenov sistem, drugačije vreme cvetanja, efikasnije korišćenje vode ili sposobnost da održe fotosintezu tokom toplotnog i vodnog stresa. Moderni genotip može imati izuzetno visok potencijal prinosa kada ima dovoljno vode, hraniva i odgovarajuće uslove. Tradicionalna sorta možda neće pobediti u takvim optimalnim uslovima. Ali ako nastupi ekstremna suša, visoka temperatura, ili se uzgaja bez intenzivne prihrane i navodnjavanja, odnos može da se promeni.

Posebno je zanimljiv sistematski pregled objavljen 2025. godine, koji je analizirao istraživanja pšenice i uporedio landrase, evolucionarne populacije i moderne sorte.

Autori su, na osnovu 13 kvalitetnih studija, zaključili da genetički raznovrsne populacije mogu pokazati prednosti u stabilnosti prinosa, toleranciji na sušu i otpornosti na stres, naročito u marginalnim i organskim sistemima proizvodnje.

Gubitak jedne tradicionalne sorte nije samo gubitak „starog ukusa“. Možemo izgubiti i jedinstvene gene koji su se generacijama prilagođavali određenom zemljištu, klimi i stresovima.

Savremeni pregled objavljen 2026. godine u Nature Reviews Biodiversity upravo ističe da landrase predstavljaju važan rezervoar genetičke raznovrsnosti koji može biti korišćen u budućem oplemenjivanju i prilagođavanju poljoprivrede promenljivim uslovima. U vremenu kada se poljoprivreda suočava sa sve većim temperaturnim ekstremima, promenama u režimu padavina i degradacijom zemljišta, ta genetička raznovrsnost postaje svojevrsno biološko osiguranje za budućnost.

U mojoj bašti se svake godine uključuju hibridi i sigurna sam da oni u idealnim uslovima daju bolji prinos, ali u mojoj bašti takvih uslova nema, pa sam svake sezone dodatno uverena da je stub samoodrživosti u svim ekstremima upravo to što uzgajam stare i uz njih i standardne sorte.

Treći stub samoodrživosti je uzgoj u perma modelima. S obzirom da su u pitanju gredice koje imaju u sebi spoj svih 5 bioloških metoda, uz prethodna dva stuba nekako zatvaraju ciklus. Iako sam puno puta pročitala komentar ispod videa da uzgoj ovog tipa treba više vode to nije tačno. Na početku je potrebno obilno zalivati kako bi se seno ili resursi napunili vodom i onda oni postaju dozatori vode. Kada suhu balu sena nalivate vodom za par dana ne možete da je podignete jer je upila vodu.

U PMovima biljke razvijaju dublji koren, a kod uslojavanja se koriste prirodni resursi koji zadržavaju vlagu i ujedno hrane biljke. S obzirom da su PMovi spoj bioloških metoda, pre svega organska prihrana i malčiranje u jednom, to doprinosi da biljke bolje podnose toplotni stres.

Sezona je teška, ali koja nije bila...ne pamtim niti jednu laku. Kada razmislim o tome ne znam da li bih je htela, jer lake sezone nisu izazovne. U sezonama borbe najbolje se selektuju biljke zaštitnice, sorte koje su otporne i resursi koji su idealni za uslojavanje na ekstremima.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Konačno sam dočekala kišu. Kratku, ali blagotvornu. Prošla sam vrtom i gledajući kapi kiše koje su se zadržale na listovima, plodovima i cvjetovima, izgledalo mi je kao da su te kapi tragovi poljubaca koje je kiša ostavila na biljkama.

Znam da mnogi od vas još uvijek strpljivo čekaju, neki već po malo gube strpljenje, ali kažu stari ljudi da se ne vrijedi sekirati oko onoga na što ne možemo utjecati, već učiniti sve što je u našoj moći da ublažimo posljedice. Nakon toga preostaje čekanje. Teško je ostati ravnodušan, ali nema druge. Perma modeli su se pokazali kao savršeno rješenje u sušnim situacijama, debelo malčiranje zemljanih gredica također, a gole gredice pri ovakvoj suši neminovno gube bitku.

Sreća je imati sijena u dovoljnoj količini ili slame koja nije špricana (a to je teško naći), ali tlo se može zaštititi i starom pamučnom i vunenom odjećom, novinama,

kartonima, jutenim vrećama, otpalim lišćem kojeg drveće pojačano odbacuje... sve to propušta vodu prilikom zalijevanja, a dobro štiti tlo i korijenje biljaka od pojačanog zagrijavanja i isušivanja. Ova suša je još jedna dragocjena lekcija svakome, bio vrtlar ili ne. Mnoge su lekcije podijeljene i mnoge packe primljene. Optimizam je postao rijetka roba, ali mislim da ga upravo kod nas vrtlara još najviše ima. Mi znamo da ništa nije zajamčeno. Posijemo sjeme i ne znamo hoće li niknuti. Posadimo rajčicu i ne znamo hoće li dočekati prvi plod. Čekamo kišu, pa je dočekamo premalo. Dođe nevrjeme, pa donese neke druge nevolje. I opet - iduće godine pripremamo sjeme. Naravno, svatko od nas drugačije prihvaća lošu sezonu, ovisno o drugim okolnostima, ali nikad ne treba odustati od svog cilja. Najvažniji cilj nam je proizvesti vlastitu hranu, ali jednako je važno sačuvati sjeme, nešto novo naučiti, vratiti život zemlji i imati mjesto u kojem se osjećamo dobro.

Nakon što završim ovaj tekst, otići ću zaliti svoj vrt i biljke u posudama na dvorištu i terasi, a nakon toga mi slijedi kreiranje sadržaja na blogu i sutrašnje rano ustajanje kako bih pripremila slike za blog. Biljke su najljepše u rano jutro dok su još pomalo snene i jedre od noćne svježine.

Link za blog je ovdje i čeka na vas: [Probaj ovako! blog Nadin-kutak-96](#)

Lijep pozdrav!

KAKO MOŽETE DA ISKORISTITE OPALE JABUKE U BAŠTI?

Ako imate puno opalih jabuka, nemojte da ih bacate. One mogu biti veoma vredan resurs u bašti.

Jedan deo možete ostaviti stablu, a drugi iskoristiti u bašti na različite načine: za uslojavanje gredica, malčiranje biljaka, sadnju krompira, setvu i sadnju u jesenjoj zoni, pripremu tečnog biljnog đubriva, a posebno trule jabuke mogu poslužiti i za pripremu materijala koji može biti zamena za zeolit u bašti.

Jabuke u uslojavanju gredica

Prvi način upotrebe opalih jabuka jeste njihovo korišćenje u uslojavanju gredica.

Nakon vađenja krompira, gredicu je potrebno poravnati. Postojeći sloj sena može se malo pritisnuti kako bi se bolje spojio sa zemljom. To seno već predstavlja kabasti sloj, a preko njega se stavlja jabuke.

Na gredicu dimenzija oko četiri metra dužine i 1,20 metara širine mogu se staviti približno tri kante jabuka. Preko njih se dodaje manja količina stajnjaka, otprilike dve lopate po dužnom metru, a zatim oko deset centimetara sena.

Na ovaj način gredica je spremna za setvu ili sadnju.

Ovakve gredice mogu postati deo jesenje zone u kojoj se kombinuju različite kulture – cvekla, blitva, kupusarice, grašak, salata i druge biljke. Čak i kada se sadnja obavlja tokom toplog talasa, biljke mogu uspešno da se prime na ovako uslojenoj gredici.

Jabuke predstavljaju prirodan izvor azota, kalijuma i kalcijuma, a posebno su značajne kao izvor kalijuma. Kalijum je veoma važan u periodima toplotnog stresa jer

doprinosi boljem vodnom režimu u gredici, odnosno sposobnosti zemljišta da zadržava vlagu.

Kada zemljište bolje zadržava vlagu, biljke lakše podnose visoke temperature, manje su izložene toplotnom stresu, a potreba za zalivanjem može biti manja.

Jabuke imaju još jednu važnu ulogu. Šećeri iz jabuka hrane mikroorganizme i kišne gliste, pa mogu delovati kao svojevrsni aktivatori života u zemljištu.

I ne moraju se koristiti samo u PMovima, mogu se koristiti i u klasičnoj zemljanoj bašti. Pošto predstavljaju organsku masu koja se relativno brzo razgrađuje, doprinose stvaranju humusa i obogaćivanju zemljišta.

Ako želite dobro pripremljenu gredicu za ranoprolećnu zonu, opale jabuke možete iskoristiti već sada.

Jabuke kao malč

Jedna od najjednostavnijih primena jeste malčiranje.

Ako biljke teško podnose toplotni stres, često zalivanje ponekad nije dovoljno. U takvoj situaciji jabuke mogu pomoći kao deo prirodnog malča.

Važno je da se pravilno postave. Jabuke treba poredati oko biljaka, a preko njih obavezno staviti sloj sena.

Na taj način nastaje sloj koji pomaže da se vlaga zadrži u gredici. Jabuke se postepeno razgrađuju, dok seno dodatno štiti površinu zemljišta od isušivanja.

Kada se jabuke pravilno postave, zalijete ih i prekrijete senom, one mogu postepeno da rade svoj posao u gredici.

Jabuke kod sadnje krompira

Još jedan zanimljiv način upotrebe opalih jabuka jeste kod sadnje krompira.

Jesenji krompir može se saditi tokom ovog perioda, a berba se može planirati od oktobra pa sve do Nove godine, u zavisnosti od uslova i vremena kada želite da ga vadite.

Za sadnju se može iskoristiti i manji, proklijali krompir. Potrebno je napraviti svojevrsnu setvenu komoru, odnosno pravougaono gnezdo.

Na dno se stavljaju opale jabuke. Preko njih se dodaje kompost kako bi se jabuke prekrile, a zatim se raspoređuju plodovi krompira na razmaku od približno 15 do 20 centimetara.

Preko krompira se dodaje još malo komposta, po šaka iznad svakog krompira, a zatim se sve prekriva slojem sena.

Krompir je potrebno zalivati jednom u pet do šest dana, jer mu je vlaga potrebna za dobro klijanje. Tokom uzgoja krompir se može tri puta zagrnuti, a zatim ostaje da se sačeka berba.

Na ovaj način jabuke se koriste kao deo podloge koja pomaže u zadržavanju vlage i postepeno se razgrađuje.

TBĐ od opalih jabuka

Ostatak opalih jabuka može se iskoristiti za pripremu tečnog biljnog đubriva.

Za pripremu je potrebno oko jedan kilogram opalih jabuka staviti u kantu i preliti sa deset litara vode.

Posudu je potrebno pokriti, ali ne potpuno zatvoriti, jer se tokom fermentacije stvaraju gasovi. Dobro je preko kante staviti mrežu kako insekti ne bi upadali u tečnost.

Tokom toplog vremena dovoljno je oko sedam dana fermentacije. Nakon toga tečnost se procedi i dobija se biljno đubrivo spremno za upotrebu.

Ostatak jabuka koji ostane u kanti ne mora da se baci. Može se ponovo iskoristiti u gredici za gnezda, uslojavanje ili kod sadnje krompira. Tako jedan isti resurs možemo iskoristiti dva puta. Tečno đubrivo se koristi razblaženo vodom, u odnosu 1:10.

Posebno može biti korisno biljkama koje trenutno rastu u jesenjoj zoni, jer se ona podiže upravo tokom perioda visokih temperatura. Avgust, a često i septembar, mogu biti veoma topli, pa biljkama treba pomoći da lakše podnesu toplotni stres.

Ovo je posebno značajno zbog kalijuma. Kalijum doprinosi boljem vodnom režimu i povećava sposobnost gredice da zadrži vlagu, čime pomaže biljkama da lakše izdrže visoke temperature.

Ono što je najvažnije jeste da počnemo da posmatramo ono što već imamo oko sebe.

Kao što neko kupuje zeolit, tako se u sopstvenoj bašti mogu koristiti opale jabuke, jer su one resurs koji nam je već dostupan. Ne moramo uvek da tražimo rešenja u prodavnicima. Priroda nam često već nudi materijale koje možemo iskoristiti, samo je potrebno da ih upoznamo i isprobamo. Zato budite istraživači u svojoj bašti. Posmatrajte, igrajte se, eksperimentišite i beležite rezultate. Možete izabrati nekoliko biljaka koje će predstavljati eksperimentalnu grupu. Jednoj biljci dajte jednu količinu hraniva, drugoj drugu količinu i pratite šta se dešava. Na taj način možete doći do veoma korisnih rešenja i pronaći prirodne zamene za ono što inače kupujete u apoteci ili putem različitih sajtova.

Upravo kroz takve eksperimente možemo otkriti kako da najbolje iskoristimo prirodne resurse koji su nam već dostupni.

Svi sada imamo puno opalih jabuka, ali važno je znati da se svako voće ne može koristiti na isti način. Zato ću se u narednim Nedeljnicima baviti i drugim vrstama voća i mogućnostima njihove upotrebe u bašti.

ZAMENA ZA ZEOLIT IZ RESURSA KOJI VAS OKRUŽUJU

Jedno od najzanimljivijih pitanja jeste zašto u bašti ne koristim zeolit? Odgovor je jednostavan: trudim se da koristim sopstvene prirodne resurse. Umesto da kupujem preparate, prvo pogledam šta već imam oko sebe i razmišljam kako to mogu da iskoristim.

Nakon istraživanja opalih jabuka i njihovog kombinovanja sa senom, može se dobiti materijal koji u bašti ima sličnu funkciju kao zeolit.

Za pripremu ovog materijala koriste se tri dela trulih, opalih jabuka i jedan deo sena.

Jabuke koje su već mekane mogu se lako izgnječiti. Mogu se i samleti ili iseckati, ali ih je najjednostavnije ručno zgnječiti. Zatim se pomešaju sa senom. Može se koristiti i slama, ali se prednost daje senu, jer se ono brzo razgrađuje.

Dakle, odnos je:

3 dela opalih jabuka + 1 deo sena.

Sve se dobro pomeša i dobija se organski materijal koji se može koristiti u bašti kao alternativa zeolitu.

Kako jabuke mogu da zamene deo funkcije zeolita?

Jabuke u bašti mogu imati funkciju sličnu onoj koju želimo da postignemo korišćenjem zeolita, pre svega kada govorimo o vodi i strukturi zemljišta.

Jabuke sadrže mnogo vode, a njihova razgradnja doprinosi tome da zemljište ostane vlažnije. Organska materija koja nastaje razgradnjom jabuka može vezivati hranljive materije i doprineti poboljšanju zemljišta.

Zeolit, sa druge strane, poboljšava fizička i hemijska svojstva zemljišta.

I jabuke i zeolit mogu doprineti smanjenju gubitka vode, ali različitim mehanizmima. Jabuka kroz svoju organsku materiju i sadržaj vode pomaže da se vlaga zadrži, dok zeolit ima sposobnost zadržavanja vode u zemljištu.

Postoji razlika i u njihovom uticaju na mikrobiološku aktivnost. Jabuka svojim šećerima hrani mikroorganizme, dok zeolit pruža površinu na kojoj mikroorganizmi mogu da se nastane.

Dakle, različitim putevima možemo doći do sličnog cilja - gredice sa poboljšanom strukturom zemljišta, boljim vodnim režimom i većom sposobnošću da podnese visoke temperature.

Jabuka i zeolit nisu ista stvar i ne deluju na isti način, ali u određenim primenama jabuka može biti veoma korisna prirodna alternativa.

Ovakav materijal može se koristiti kratkoročno kao malč, kada želimo brzo da pomognemo biljkama tokom toplotnog stresa.

Dugoročno, može doprineti poboljšanju strukture zemljišta kada se dodaje u slojeve prilikom pripreme gredice ili direktno u gnezda kod sadnje.

Može se staviti i šaka ovog materijala u gnezdo prilikom sadnje, čime se organska masa postavlja direktno u zonu korena.

OSTACI PARADAJZA KAO VRLO KORISTAN PRIRODNI RESURS

Nakon kuvanja i ceđenja paradajza ostaje ono što obično završava u otpadu: peteljke, ljuske i voda u kojoj se paradajz kuvao. S obzirom da smo sada u fazi pripreme zimnice hajde da se upoznate i sa ovim resursom.

Ako već uzgajamo paradajz u svojoj bašti, zašto bismo bacali delove biljke i ploda koje možemo vratiti u gredice? Znam da se ovaj otpad kompostira i da ga čitatelji Nedeljnika ne bacaju, ali ja ovde više mislim na direktnu upotrebu otpada u ishrani i zaštiti biljaka u bašti.

Osnovno polazište ovog izučavanja je činjenica da paradajz sadrži likopen, prirodni pigment koji paradajzu daje njegovu karakterističnu crvenu boju i poznat je kao snažan antioksidans.

Od ostataka paradajza možemo napraviti čak tri korisna resursa za baštu:

1. peteljke možemo koristiti za malč,
2. vodu u kojoj se paradajz kuvao možemo iskoristiti za tretiranje biljaka,
3. ljuske možemo vratiti u gredicu kao organski malč.

1. Peteljke paradajza kao malč

Kada pripremamo veću količinu paradajza za zimnicu, ostane dosta peteljki. Peteljke su ovde u funkciji malča i zaštite. Ulogu zaštite gube nakon izvesnog vremena. Miris peteljki odbija moljce koji napadaju koren kupusarica, pa je poželjno rasporediti ih oko njih.

Peteljke rasporedite oko biljaka, ali ih nemojte stavljati direktno uz samo stablo. Ostavite malo prostora kako bi biljka mogla normalno da diše i kako bi se smanjila mogućnost zadržavanja previše vlage neposredno uz stabljiku.

Kako se biljni materijal bude razgrađivao vraćaće organsku materiju zemljištu.

Malč ima još jednu veoma važnu funkciju: pokriva površinu zemlje i pomaže da se ona sporije isušuje.

Tokom toplih dana to može biti veoma značajno.

Na ovaj način peteljke, koje su za nas otpad nakon pripreme zimnice, postaju deo prirodnog ciklusa u bašti.

2. Voda u kojoj se kuvao paradajz

Drugi resurs koji često bez razmišljanja prospemo jeste voda u kojoj se kuvao paradajz.

Tokom kuvanja deo rastvorljivih materija iz paradajza prelazi u vodu. Zato nema potrebe da je automatski prosipamo. Ova voda sadrži likopen. Kao moćan antioksidans likopen štiti hloroplast i ćelijske membrane biljke od oštećenja izazvanih prejakim UV zračenjem i neutrališe slobodne radikale. Tretiranje biljaka vodom koja sadrži likopen pomaže da se zadrži stabilnost ćelija tokom toplotnog talasa, potpomaže proces fotosinteze jer ovi pigmenti upijaju svetlost onih talasnih dužina koje hlorofil ne može sam da apsorbuje.

Kada se voda potpuno ohladi može se koristiti kao deo tečnosti za tretiranje biljaka.

Njena vrednost je upravo u tome što koristimo vodu koja je već bila deo procesa pripreme paradajza i vraćamo je u baštenski sistem umesto da je bacimo.

Vodu od kuvanja je potrebno procediti i staviti u prskalicu nerazblaženo pa time prskati sve biljke u bašti.

3. Ljuske paradajza kao organski malč

Treći i možda najzanimljiviji ostatak jesu ljuske paradajza.

Nakon ceđenja i pripreme zimnice ostaje velika količina tanke pokožice koja je bogata organskom materijom. Ljuske takođe sadrže likopen i ako se njima malčiraju biljke pospešuju razvoj korena, povećavaju ukupnu biomasu i stabilnost biljke. Jako je važno da ove resurse iskoristimo sada u novoj jesenjoj zoni. Ja ih stavljam oko kupusarica. Postoje naučna istraživanja koja ukazuju na inhibiciju rasta pirovine uz prisustvo likopena.

Ljuske možemo rasporediti oko biljaka kao tanak sloj organskog materijala. Kao i svaki svež biljni materijal ne treba praviti debeo i zbijen sloj. Bolje je rasporediti manju količinu i po potrebi dodati je ponovo.

Kada pripremamo zimnicu, zapravo možemo posmatrati ceo proces kao jedan mali ciklus. Ako ga poređate u tačkama videćete da je to zapravo jedan krug:

- Paradajz smo uzgojili u bašti.
- Od njega smo napravili zimnicu.
- Peteljke vraćamo zemlji kao organski malč.
- Ljuske možemo koristiti kao organski malč.
- Vodu od kuvanja možemo sačuvati i iskoristiti u bašti kao biostimulator.

Na taj način ono što je izašlo iz naše bašte ponovo joj se vraća. Divno i čudesno!

U ovom tekstu sam uzela kao primer paradajz, ali se na sličan način može iskoristiti svaki kuhinjski otpad u bašti. Koristimo ga kao kolektivni otpad ili odvojeno kao ciljani resurs.

I upravo je to princip koji volim da primenjujem: pre nego što nešto bacim, pitam se da li taj resurs još uvek može da mi koristi. Tako je sa svim resursima i materijalima.

Jer bašta nije samo mesto na kojem nešto posadimo i uberemo. Bašta je sistem u kojem možemo da učimo kako da što više resursa kruži unutar njega.

AKTUELNI PROBLEMI U BAŠTI

U ovoj nedelji na baštensku pozornicu vratile su se zlatice i rekla bih na velika vrata jer su većinu baštovana iznenadile. Novi krompir je napadnut, na nekim lokacijama masovno, pa savetujem da pregledate i vaš krompir i obratite pažnju na zlatice. Prednost je što imamo samo jednu generaciju zlatica, pa ako ih pokupite sa krompira i iskoristite neki od prirodnih preparata vaš problem je rešen.

Još uvek su aktuelne grinje kojima pogoduje ovaj vreli talas pa se za narednu sezonu dobro pripremite postavkom biljaka bankara koje su gnezda za predatorsku grinju. Ja

u ovoj sezoni nisam puno sretala grinju u svojoj bašti. Mislim da se pojavila samo na početku i to kao filmska diva baš za snimanje.

Vreli talas još uvek traje pa pomalo posustaju biljke, ali više baštovani. Dobra pomoć je upotreba jabuka jer one mogu da zaštite biljke od toplotnog stresa. Jako je važno da u ovim danima u kojima smo svi pomalo umorni sakupite još malo snage i budete strpljivi jer se biljke vrlo lako oporavljaju kada ovakvi talasi popuste.

PODSETNIK NA ROKOVE

U ovom delu avgusta sejemo: salatu, spanać, grašak, rotkvice, rukolu, krompir, mrkvu, peršun, pastrnjak, kopar, luk za mladu berbu, . Presađujemo kupusarice i ostale sadnice iz majskog rasadnika. Dakle, po ovom spisku možete da vidite da imate veliku raznovrsnost koja će vas dugo hraniti ukoliko odlučite da sada postavite baštu. Jedan deo ovih kultura ide kao presada i označene su boldiranim slovima. Ovo se odnosi na kontinent i planine. Sorta graška koju biramo je kraće vegetacije: Čudo amerike, Mali provansalac.

Primorje se lagano priprema za setvu na otvorenom polju. Ove sezone ste ranije pripremili rasadnike pa će se oni ubacivati i ranije, odmah u septembru.

Za sve vas koji ste propustili informacije o rasadniku na primorju se postavlja poslednji rasadnik za ovu sezonu u kome se seju sve kupusarice, rotkva, repe, salate, cvekla, blitva, kineski kupus, pak čoi, brokoleti, azijske salate, radiči, tikvice, kornišoni, praziluk, celeri i krompir se stavlja na naklijavanje. Sezona na primorju zapravo počinje u septembru.

Još uvek imate vremena da započnete svoju baštu u avgustu jer je jesenja bašta ispunjena mirom – većina predatora ide na spavanje. Iako je jako toplo i osim što planiramo kako da izdržimo ove sparne dane, sigurna sam da ne možemo da zamislimo bujnu baštu u oktobru, ali sve ove kulture same rastu uz jesenje rose i magle, pa savetujem da se prepustite izazovu.

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Još uvek je dostupan novi Paket Prirodna Zaštita Bašte koji je kompletan alat za uspešnu prirodnu zaštitu bašte.

Omogućava vam da:

- prepoznate problem na vreme da biste sačuvali biljke
- prepoznate korisne predatore koji vam pomažu
- odaberete pravo prirodno rešenje (recept ili metodu odbrane iz Zbirke sa 200 recepata)
- reagujete na vreme i sačuvate plodove tokom cele godine

Paket nema rok trajanja, možete zauvek da ga koristite i ostaje zauvek u vašem vlasništvu.

Više informacija možete da pročitate ovde:

<https://tragbiljke.com/paket-prirodna-zastita-baste/>

Ako bi vam bilo korisno da vam budem kolektivni mentor, ulazak u našu Učionicu, odnosno našu celu Zajednicu, je otvoren za avgust.

Zato ako mislite da bi vam pomoglo da imate mene kao svog mentora, kome možete da postavljate pitanja u Učionici, ali i da učite iz pitanja drugih baštovana, kao i da učite iz edukativnog sadržaja koji se nalazi u Čitaonici...

Prijava se vrši preko naše web-stranice popunjavanjem jednostavne ankete. Nakon popunjene ankete kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem aplikacije Viber sa dodatnim informacijama.

Za anketu kliknite ovde: <https://tragbiljke.com/trag-biljke-ucionica/>

Sledeći Nedeljnik očekujte u naredni **četvrtak**.

Do tada, ostanite nam dobro!

Biljana,

Trag Biljke Tim